

Шрамко Максим, Кулик Ніна

АНАЛІЗ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Навчально-науковий інститут фізичної культури

Анотація. У статті проаналізовані програми з фізичного виховання і спорту різних країнах світу. Доведено, що багатьох країнах світу розроблено різноманітні спортивно-орієнтовані навчальні програми, працюють спортивні клуби, рекреаційні центри, спеціальні курси для студентської молоді з різним рівнем фізичної підготовленості, можливість займатися різними видами спорту. Особливою популярністю серед юнаків користується пауерліфтинг, оскільки заняття з обтяженнями дозволяють не лише значно покращити силову підготовленість, а й позитивно відбивається на статурі юнаків.

Ключові слова: фізичне виховання, спорт, юнаки, пауерліфтинг.

Shramko Maxim, Kulyk Nina. Analysis of the development strategy of physical education in different countries of the world.

Abstract. The article analyzes programs on physical education and sports in different countries of the world. It has been proven that many countries of the world have developed various sports-oriented educational programs, sports clubs, recreation centers, special courses for student youth with different levels of physical fitness, and the opportunity to engage in various sports. Powerlifting is especially popular among young men, as classes with weights allow not only to significantly improve strength training, but also have a positive effect on the physique of young men.

Keywords: physical education, sports, young men, powerlifting.

Постановка статті. Одна з головних проблем сьогодення є збереження здоров'я молоді і освітній процес фізичного виховання і спорту у навчальних закладах різного типу. Отже, Міністерством освіти і науки України були запропоновані базові моделі для вирішення цього важливого питання, серед яких – традиційна, професійно-орієнтована, секційна та індивідуальна [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання фізичного виховання учнівської молоді досліджувалися такі вчені, як В. Ареф'єв, Е. Вільчковський, Ю. Васьков, О. Дубогай, О. Куц, Т. Круцевич, Є. Приступа, О. Тимошенко, А. Цьось, Б. Шиян та ін.. Так, розвиток системи професійної підготовки робітників в Україні зробив І. Л. Лікарчук. Аналіз літератури показав, що вчений І. Л. Лікарчук окреслив такі періоди розвитку систем професійної підготовки робітничих кадрів в Україні: перший період – 80-ті рр. XIX ст. – 1920 р.; другий період – 1920–1929 рр.; третій період – 1929–1940 рр.; четвертий період – 1940–1959 рр.; п'ятий період – 1959–1991 рр.; шостий період – розпочинається з 1991 р., з часу проголошення незалежності України. У цей час тривають пошуки власного шляху розбудови системи професійно-технічної освіти, адаптація її до ринкової економіки, ухвалюється перший в історії України Закон «Про професійно-технічну освіту» [2].

Проблема вдосконалення системи фізичного виховання студентської молоді в різних країнах світу вивчали Бондаренко І. (2007) в різних країнах світу та Латчук В., Клеха І., Базюк К. (2011) в Норвегії. Насамперед це стосується зміцнення здоров'я, формування спеціальних знань, умінь, розвиток рухових навичок, фізичних здібностей та підготовки до навчально-професійної діяльності.

Мета дослідження: проаналізувати програми з фізичної культури і спорту різних країнах світу.

Доведено, що багатьох країнах світу розроблено різноманітні спортивно-орієнтовані навчальні програми, працюють спортивні клуби, рекреаційні центри, спеціальні курси для студентської молоді з різним рівнем фізичної підготовленості, можливість займатися різними видами спорту.

Томенко А. А. [3] у своїй науковій праці узагальнюють, що високорозвинені країни Заходу і Сходу вже в середині ХХ століття розпочали модернізацію вищої освіти, яка веде до підвищення ефективності процесу формування фізичної культури.

У Західній Німеччині в навчальних програмах Північної Рейн-Вестфалії в 1980–1981 рр. набула велику популярності концепція Dietrich Kurz (1977), яка стала базовою. Слід зазначити, що навчальні завдання були спортивно-орієнтованими і включали в себе деконструкцію спортивних дисциплін природними руховими діями (біг, стрибки, метання та спортивні ігри).

Заняття фізичною культурою та спортом у Норвегії є спортивно-орієнтовані та організовані за клубним принципом. В університетах розроблені комплекси нормативів із різних видів спорту, викладачам фізичного виховання дана професійна свобода вибору, щодо прийомів, способів, форм, засобів, а в центрі системи перебуває студент та його потреби [4].

У Швеції у 1990 роки відбулася серйозна реформа навчальних програм, яка зумовила акцент на укріплення здоров'я і спорту, все це змінило назву програми на «drott i halsa». У Фінляндії досягло ефективного розвитку фізичного виховання спортивно-оздоровчого спрямування і стало більш цілеспрямованим.

Дослідження вчених із Великобританії стверджують, що потрібно формувати і відстоювати всілякі форми фізичного виховання, які будуть відповідати інтересам і потребам молодих людей відповідно до їх місцевих умов проживання. У Оксфорді працюють близько 80 спортивних клубів за показником розвитку спорту. Для талановитих студентів-спортсменів існують спеціальні програми зі зниженням вартості навчання та надання стипендії.

Польщі постійно за останні сорок років відбувається зміни у організаційно-правових умов функціонування системи фізичного вдосконалення студентської молоді. Відносно обов'язкової програми з фізичного виховання польська молодь займається на факультативних заняттях із вибраного виду спорту, діють різні спортивні клуби. За таким напрямом розвитку спортивної діяльності і фізичного виховання набули інші країни Франція, Іспанія, Португалія, Чеській Республіці, а в Австрії – напрямок рухового виховання молоді.

Дослідження Кузнецової Ю. Л. (2004), показали, що у США кожний округ чи окремий Вуз має право на розробку власної програми з фізичного виховання, залежно від умов, традицій регіону, складу викладачів та матеріальної бази. Студентським спортом займається Національна асоціація студентського спорту, а у регіонах ради і конференції, вони здійснюють контроль. Фізичне виховання молоді у США здійснюється по інтересам студентів з обраного виду спорту. Так, як немає єдиної програми із фізичного виховання то кожен заклад вибирає сам, які з видів спорту і в якому обсязі включити до навчального плану.

Слід зазначити, що в закладах різних країн світу популярним є пауерліфтинг жіночий. У США існують окремі організації зі студентського жіночого пауерліфтингу.

В університетах Канади існують курси, які відрізняються складністю та вибором спортивної спрямованості: плавання, бадмінтон, баскетбол, волейбол, каное, його, карате. В другому семестрі обов'язкові заняття за вибором рухової активності студента. Також, працюють рекреаційні студентські програми вони є платні. Працюють програми із зимових видів спорту, скелелазіння, а по вихідних днях туристичні походи серед студентської молоді.

За дослідженнями китайських вчених, доведено, що ефективно функціонує програма системи фізичного виховання, яка охоплює різні групи населення. Китай турбується про рівень здоров'я свого населення, це все спрямовує на популярність спортивно-масових заходів і фізкультурно-оздоровчих занять. Також велику увагу приділяється спорту,

підвищення рівня спортивних умінь, навичок, покращення спортивного результату (Кузнецова Ю. Л., 2004).

В Китаї заняття з фізичного виховання складається з трьох розділів: обов'язкової програми, програми з факультативних занять та методичних особливостей розвитку фізичних здібностей це відмічено у структурі навчальної програми з фізичної культури. На третьому курсі обов'язковим є відвідування факультативів із вибраного виду спорту. Для студентів з послабленим здоров'ям заняття з дисципліни «Охорона здоров'я» у програму та зміст входять ідеї традиційних східних системах: «тай-дичуань», «цигун», «чао-ін» [5].

В 1949 році у Японії ВНЗ дисципліна «Фізична культура», є обов'язкова з теоретичними і практичними складовими. Студенти можуть займатися додатково у секціях за вибором, але з занять фізичної культури їх це не звільняє на першому курсі.

Дослідження Волкова В. Л. [6] стверджують, що в Японії як і в США працюють «клубні системи», а саме, що фізичне виховання здійснюється засобами спортивного тренування на базі відповідних спортивних клубів.

Хосни А. М. [7], дослідив, що розвиток фізичної культури та спорту в країнах Близького Сходу є головним завданням фізичної культури і спорту в мусульманських країнах: вивчення кадрових проблем сфери фізичної культури і спорту.

В Україні система вищої освіти потребує змін і вимагає перегляду її змісту, впровадження сучасних технологій навчання та високого рівня професійної підготовки.

Сьогодні приставлена стратегія розвитку фізичного виховання та спорту студентської молоді на період до 2025 року: Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація», постанови Верховної Ради України від 19 жовтня 2016 року «Про забезпечення сталого розвитку сфери фізичної культури і спорту в Україні в умовах децентралізації влади», Стандартів вищої освіти (компетентності випускника) та Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року, інших нормативно-правових актів України [1].

Висновки. Особливою популярністю серед молоді користується пауерліфтинг, оскільки заняття з обтяженнями дозволяють не лише значно покращити силову підготовленість, а й позитивно відбивається на статурі юнаків. Широкий вибір вправ дозволяє проводити заняття з високою щільністю, покращувати фізичну підготовленість, функціональний стан та працездатність студентів, розвивати всі групи м'язів, ефективно вирішувати завдання формування та корекції тілобудови, формувати морально-вольові якості, підвищувати спортивні показники. Заняття пауерліфтингом сприяють збільшенню м'язової сили, зміцнюють зв'язки та суглоби, допомагають виробити силову витривалість, гнучкість та інші фізичні якості, виховують волю, впевненість у своїх силах, підвищують працездатність всього організму.

Зважаючи на те, що даний вид спорту є відносно молодим, нині ведуться пошуки найефективніших методик спортивної підготовки.

Перспективи подальшого дослідження: Полягає у розробці та впровадженні методики тренування (спліт-тренування) у навчально-тренувальні заняття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 25.09.2015, № 1/9-454 [Електронний ресурс]. Режим доступу : URL : http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/47947/
2. Лікарчук І. Л. Професійно-технічна освіта України: історичний шлях і перспективи. К. : Педагогіка. 1999. 288 с.
3. Томенко А. А. Особенности развития неспециального физкультурного образования студенческой молодежи за рубежом. *Физическое воспитание студентов* : Збірник наукових праць за ред. С. С. Єрмакова. Х. : ХІПІ. 2010. № 5. С. 77-79.

4. Латчук В., Клеха І., Базюк В. Специфіка програмно-нормативного забезпечення фізичного виховання студентської молоді в Норвегії. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*: збірник наукових праць. Луцьк, 2011. № 2 (14). С. 60- 62.
5. Цзин Л. Аналитический образ программных требований по физическому воспитанию в вузе Китая и Украины. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. Х. : ХДАФК, 2006. № 9. С. 167-169.
6. Волков В. Л. Проблема розробки технології управління фізичною підготовкою сучасної студентської молоді. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2008. № 2. С. 41-46.
7. Хосни А. М. Объективная необходимость совершенствования организации и управления физической культурой и спортом в странах Ближнего Востока. *Педагогіка, психологія та методико-біологічні проблеми фіз. виховання та спорту*: збірник наукових праць за ред. С. С. Єрмакова. Х. : ХІПІ. 2005. № 34. С. 66-70.

Щербак Євген, Кисельов Валерій

СКЛАДОВІ КОМПЛЕКСНОЇ ПІДГОТОВКИ ФУТБОЛЬНИХ АРБІТРІВ ДО СУДДІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут фізичної культури

Анотація. У статті розглядаються основні складові комплексної підготовки футбольних арбітрів до суддівської діяльності: теоретична, фізична та психологічна підготовка. Визначаються актуальні підходи до підвищення професійного рівня арбітрів та аналізуються можливості для поліпшення рівня підготовчого процесу.

Ключові слова: футбольний арбітр, суддівська діяльність, професійна підготовка.

Shcherbak Evgen, Kyselov Valerii. Components of comprehensive training of football referees for refereeing.

Abstract. The article considers the main components of the comprehensive training of football referees for refereeing: theoretical, physical and psychological training. Actual approaches to raising the professional level of referees are determined and opportunities to improve the level of the preparatory process are analyzed.

Keywords: football referee, refereeing activity, professional training.

Постановка проблеми. Підготовка футбольних арбітрів до суддівської діяльності є важливим і багатограним процесом, спрямованим на підвищення фізичної, теоретичної та психологічної готовності суддів для виконання їхніх обов'язків на високому рівні. Діяльність футбольного арбітра безпосередньо залежить від рівня його підготовки. Висока професійна підготовка дозволяє арбітру краще впоратися з викликами на полі, приймати швидкі та обгрунтовані рішення, забезпечувати справедливий хід гри та дотримання правил. Саме це також сприяє й кар'єрному зростанню арбітра.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз актуальних наукових досліджень показує, що в українській науці мало досліджень, які б комплексно аналізували процес підготовки футбольних арбітрів до суддівської діяльності. Більшість робіт сфокусовані на певному аспекті підготовки, найчастіше фізичної, при цьому майже відсутні дослідження взаємного впливу різних складових підготовки на професійних рівень арбітра.

Мета дослідження – провести теоретичний аналіз складових професійної підготовки футбольних арбітрів до суддівської діяльності.

Результати дослідження. В ході розробки та проведення дослідження були враховані різні аспекти теоретичної, психологічної та, звісно ж, фізичної підготовки, включаючи силові здібності, витривалість, швидкість руху та швидкість прийняття рішень.

Один із важливих аспектів підготовки арбітрів - це розвиток їхньої аеробної та анаеробної витривалості. Ефективні тренування в цих напрямках дозволяють суддям